

Svar på skriftligt spörsmål SSS 343/2019 rd

Svar på skriftligt spörsmål om asylsökande barns rätt till småbarnspedagogik

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 343/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Emma Kari /gröna:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att säkerställa att alla barn som vistas i Finland får ta del av småbarnspedagogik?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Kommunens skyldighet att ordna småbarnspedagogik utifrån var barnet bor eller vistas regleras numera i 6 § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018), som trädde i kraft den 1 september 2018. Enligt 6 § 1 mom. ska kommunen ordna småbarnspedagogik för de barn vars hemkommun kommunen är enligt lagen om hemkommun (201/1994). Enligt 2 mom. ska kommunen ordna småbarnspedagogik för varje barn som på grund av sina vårdnadshavares arbete, studier, sjukdom eller av motsvarande skäl är bosatt i kommunen, även om barnet inte har någon hemkommun i Finland eller barnets hemkommun enligt lagen om hemkommun är någon annan kommun. Enligt 3 mom. ska kommunen i brådskande fall eller när omständigheterna annars kräver det se till att småbarnspedagogik ordnas även för andra barn som vistas i kommunen än kommuninvånarna. Enligt 4 mom. kan kommunen ordna småbarnspedagogik för ett barn som bor i en annan kommun även i andra fall än de som avses i 1–3 mom.

Det finns knappt med rättspraxis kring kommunens skyldighet att ordna småbarnspedagogik utifrån var barnet bor eller vistas. I ett avgörande 2017 beslutade Helsingfors förvaltningsdomstol (beslut 17/0239/6) att barnen till en asylsökande på en förläggning inte hade rätt till småbarnspedagogik, och kommunen hade inte någon skyldighet att ordna småbarnspedagogik. I sin motivering konstaterade förvaltningsdomstolen att småbarnspedagogik inte ska anses vara en tjänst som avses i socialvårdslagen och att förläggningen inte hade någon skyldighet att ordna småbarnspedagogik. Enligt beslutet var det inte frågan om en situation där småbarnspedagogik borde ha ordnats till följd av att personen bodde eller på motsvarande sätt vistades i kommunen, och fallet uppfyllde inte villkoren för att ordna småbarnspedagogik i brådskande fall eller när omständigheterna annars kräver det. Avgörandet kan tolkas så att boende på en förläggning enligt domstolen inte var sådant boende eller sådan vistelse i kommunen att kommunen enligt lagen om småbarnspedagogik var skyldig att ordna småbarnspedagogik. I beslutet tas det ändå inte närmare ställning till faktorer som hänför sig till bestämmelsen om att småbarnspedagogik ska ordnas när omständigheterna kräver det.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 343/2019 rd

Även om rättsfallet avgjordes med stöd av den tidigare lagen om småbarnspedagogik (36/1973), kan det fortfarande anses vara relevant, eftersom ordalydelsen i 6 § i den nya lagen om småbarnspedagogik i praktiken är den samma som i den tidigare lagen om småbarnspedagogik (4 och 11 c §). Enligt detaljmotiveringen till 6 § i lagen om småbarnspedagogik togs inga nya rättigheter eller skyldigheter in i den nya paragrafen.

Det är alltså fortfarande i någon mån oklart om barn som ansöker om internationellt skydd, till exempel barn på förläggningar för asylsökande, har rätt till småbarnspedagogik. Det är också oklart om kommunen är skyldig att ordna småbarnspedagogik för barn som enligt utlänningslagstiftningen vistas i landet olagligt, till exempel i en situation där ett nekande asylbeslut har vunnit laga kraft, men familjen ännu inte har lämnat landet.

I utvärderingen av basservicen 2017 frågade regionförvaltningsverken om antalet asylsökande som deltar i småbarnspedagogik. Under 2017 deltog 481 asylsökande barn i småbarnspedagogik. Av dem deltog 243 barn i småbarnspedagogiken under 20 timmar i veckan, 147 barn 20–35 timmar i veckan och 91 barn över 35 timmar i veckan. Antalet så kallade papperslösa barn inom småbarnspedagogiken är okänt, men uppskattas vara litet.

Undervisnings- och kulturministeriet har genom informationsstyrning strävat efter att påminna om att asylsökande barn kan delta i den öppna småbarnspedagogiken, som är en av de verksamhetsformer som anges i 1 § i lagen om småbarnspedagogik. Kommunen kan ordna öppen småbarnspedagogisk verksamhet enligt det behov som råder inom dess område genom att själv tillhandahålla verksamheten eller skaffa den av en privat serviceproducent. Den öppna småbarnspedagogiken ordnas på en plats som är lämplig för verksamheten, till exempel på en förläggning, och följer syftena i lagen om småbarnspedagogik på ett sätt som är lämpligt för verksamheten.

Enligt regeringsprogrammet ska regeringen utreda hur papperslösa och asylsökande barns rätt till småbarnspedagogik uppfylls.

Helsingfors 16.12.2019

Undervisningsminister Li Andersson